

Et ædelt Hjerte

Taler

Wilhelm F. K. Christie

Dato

14 juni 1823

Sted

Bergen

Omstendigheter

Minnetale for J. A. von Westen Kahrs, framført i selskapsklubben Quodlibet

1 «M.h.H.!

Vores Forsamling, der hidindtil ofte, ja næsten bestandig, har givet Lyd og Gjenlyd af Munterhed og Glæde, er i dag alvorlig, høitidlig og stille som det
5 passer sig med den Gjenstand vi behandle. - Tabet af en af vort Sælskabs Stiftere og troe Dyrkere, en Broder med hvem vi alle have deelt Fornøyerelser og Bekymringer omtrent i en trediedeel af vor levetid, en trofast Ven, som nogle af os fra Barndommens Dage og de øvrige fra Ungdommens frieste Alder have havt kjer fremfor de fleeste og lige med de bedste af vare fortrolige, en Mand,
10 hvis Aasyn og Adfærd bar præg af den reeneste Sjel, af det ædleste Hjerte, den af alle gode i enhver Classe inderlig elskede og agtede Kahrs. Det blev min tunge Lod, at holde Minde-Talen over ham. - Jeg kalder denne Lod tung, ikke blot fordi jeg føler, at jeg mangler Kræfter og Tid og Talenter til at skildre ham saa ædel og reen og elskelig, som han fortjente, og fordi jeg i dette øieblik optager en
15 Plads, som enhver af mine høysterede Herrer langt bedre vilde have udfyldt, men tillige fordi de smertelige Følelser af min Vens tab trænge stærkt og voldsomt ind paa mig i det jeg saa at sige gjennemsøger hans hele Liv, ligesom paa nye opdager hvor huld og elskelig han var, og derved om jeg saa maae tale tvinger mig selv til at føle dobbelt bittert, hvormeget jeg tabte da jeg mistede
20 denne Ven. - Et held er det imidlertid for mig, at jeg taler om en Mand, som ikke trænger til veltalenhedens kunster for at vinde Tilhørernes yndest, og at jeg taler til Mænd, der saa ofte have gjennemskuet hans reene Sjel, at de ikke behøve ved lyse Skildringer, af enkelte Træk at ledes frem til at kjende Mandens elskværdige Caracteer.

25

Vor afdøde Ven Johan A. W. Kahrs var født paa Fjeldberg Præstegaard d. 9de May 1772, av Forældre Provst Dittmar Kahrs, Sognepræst til Fjeldberg, og

Hustrue Rebekke Kahrs, fød Koren. - I Faderens Huus, og i nærheden af dette
30 nød han den første literaire Dannels. Allerede i en tidlig alder 12 aar mistede
han sin Fader. - I Aaret 1789 kom han ind i Bergens lærde Skoles 4de Classe, og
3 Aar derefter om Høsten 1792, blev han Student. Medens han gik i Skolen var
han i Huset hos den endnu levende lærde og værdige Professor Arentz, hvis
private Underviisning han nød. - Examen Artium tog han med Caracteen
35 Haud Illaudabilis, og Aaret derefter ligeledes Examen Philosophicum, samt
nogen Tid derpaa, Examen Philologicum. - Han bestemte sig først til
Theologiens Studium, paa hvilket han anvendte nogle Aar, men han forlod den
begyndte Bane, og studerede siden Lovkyndigheden, i hvilken han tog Examen
med Caracteen Haud Illaudabilis i Aaret 1806. Hans Studeringer bleve
40 afbrudte dels ved et par Reiser til Hjemmet, efter de Tidens Skik og brug, dels
ved den imellem Danmark og Engeland i Aaret 1801 opkomne Krig, hvori han
tog Tjeneste som Telegraph Bestyrer paa Cronborg Fæstning. - Denne Post
bestyrede han saa vel, at han fik Vartpenge, 144 rd Aarlig, hvilke han beholdt saa
længe indtil han blev ansat i Kongelig Embede. - Da deri Aaret 1807 atter
45 opkom Krig i mellem Danmark og Engeland, blev han ansat som
Obertelegraph-Bestyrer, først i Bergens Stift, og siden i det vidtløftige District
fra Hitterøe i Christiansands Stift og vest samt nord efter til Stadt i Bergens
Stift. - Med flid og dueghed, saa velsom med den største uegennyttighed
forestod han denne høyst besværlige Post lige til Aaret 1814, da Norge, efter at
50 være adskildt fra Danmark, vandt Selvstændighed og Fred. - Den Danske Konge,
som var bleven gjort opmærksom paa vor Vens gode Egenskaber, udnævnte
ham i Aaret 1811 til virkelig Krigsraad. - Da endeel Kobber og anden Mynt i
Aaret 1815 skulde overbringes fra Bergen til Christiania, blev Bestyrelsen af og
opsigten med denne Transport anbetruet vor Ven. Det følgende Aar blev han
55 udnævnt til Overvrager i Bergen, et Embede, som gav ham rundeligt Udkomme,
men desværre! maaskee for lidet at bestille. - I Aaret 1813 indtraadte han i
Ægteskab med hans endnu gjenlevende, trøstesløse Enke, Ingeborg Cathrine
Brunn, med hvem han avlede en Søn, Dithmar, og en Datter, Christine
Cathrine. - Den første gik tidligere ind til den Hvile, Faderen nu ogsaa nyder.
60 Datteren er den dybtsørgende Enkes eneste Trøst. - Sygdomme gjestede tit vor
afsjelede Ven. Allerede i Aaret 1790 var han, som det syntes for menneskelige
Øine, Dødens Offer, da Børnekopperne havde berøvet den nys saa raske
Yngling fast alle Livets Tegn; men han vandt Sundhed og Kræfter igjen, dem
han nød i en høj Grad, indtil han, fornemmelig ved de haarde og besværlige
65 Reiser, som vare forbundne med hans Obertelegraph-Bestyrer Embede, og
maaske ved egen uforsigtighed, som altid er egen hos dem, der have en stærk

Constitution at stole paa, blev mærkeligen svækket. - I Aaret 1820 overstod han en saa haard Sygdom, som kun faa Mennesker have overvunden. Naturens
70 orden i hans Legem forrykkedes ganske. Ikke blot hans Venner, men kyndige Læger ansaae ham tabt for denne Verden. Man talte de Timer, hvori han kunde leve, og Døden stod med de tydeligste Træk malet paa hans blege Aasyn; men Herren havde givet ham en Constitution af saadan Styrke, som kun blev faa til Deel, og denne seirede over Døden, dog ikke førend efter en haard Kamp af
75 henved 6 Maaneder. - Nu var vor Ven atter karsk, vel ikke som forhen, dog saaledes, at vi haabede at han kunde leve med os i mange Aar. Skjæbnen vilde det alligevel ikke saa. I dette Aars begyndelse blev han atter syg. Omtrent 4 Maaneder kjæmpede han med forskellige slags Sygdomme, stundom fleere paa een og samme Tid. - Kræfterne svandt efterhaanden ind til Livets Lys slukkedes
80 stille og roeligt d. 9de May, samme Datum paa hvilken det første gang oprandt for ham. Hans Been hviler nu der, hvor jeg saa tit i ungdoms Dage legede med ham, da Kraft og Ynde og Godhed udmærkede ham fremfor alle hans jævnlige. - Fred over hans Støv! -

85 Vor avdøde Ven var begavet med sjeldne Legems-fuldkommenheder. Hans Vext var høy og rank, stærk og skjøn. - I hans Bevægelser var Lethed og Kraft parret med Anstand og Ynde. Hans Aasyn var blidt og hans Færd beskeden. Han var omhyggelig for sin Paaklædning, og vidste at klæde sig med Smag. Det var derfor intet under, at han trak alles Øine hen til sig. - I Marken syntes han at
90 være Jægeren Adonis, i brydning Halvguden Hercules, i Dansen Apollo selv. - I Danmarks Hovedstad, hvorhen 2 Riger aarligen sendte udsøgte blomstrende Ynglinger, og hvor Samlingen af fremmed Ungdom ikke var ubetydelig, ragede han saaledes freem over alle i Skjønhed, Kraft og Ynde, at han i fleere Aar var almindeligen anseet som den smukkeste Yngling man der havde seet. - Det var
95 ikke sjeldent at, naar han viiste sig paa Promenaden, at heele Rækker, af Qvinder saavelsom af Mænd, standsede og vendte sig for at nyde Synet af hans herlige Figur. - Hans Aasyn var ikke blot, som jeg forhen har sagt, blidt; det var tillige aabent og frit, saa at enhver strax derigjennem kunde skue ind i hans rene Sjæl. - Derfor vandt han Hjerter nesten lige saa hastigt, som han trak Øynene til sig, og
100 det hos Personer af begge Kjøen, i enhver Alder. - At see og lide ham, samt at være kjendt med ham var eet. Han var uforbeholden mod enhver fordi han ikke havde naget at skjule for nogen. - Hans Hjerte laae paa hans Tunge. - Som Kammerat var han derfor iblandt de første, man kunde ønske sig. Han var det saa meget meer, som han besad Mod og Troeskab i høy Grad. - Allerede tidligt,
105 medens han var Discipel i den lærde Skole, fik han en sørgelig Leilighed til at

give det umiskjendeligste Beviis paa disse gode Egenskaber. - To af hans Cammerater faldt igjennem Isen, medens de, tillige med ham, løb paa Skøyter. - Isen var særdeles svag, imidlertid bar den ham dog tillands. Der søgte han ikke
110 Frelse for sig, men Midler til at redde sine Venner. - Han nedbrød Trægjerder og førte disse ud til de i Faren stedte. - Han krøb ud til selve Aabningen saa at han kunde række dem Redningsmidler, lidet agtende paa, at Isen bugnede under ham og truede med at sluge ham med i den Grav, der allerede var aabnet for hans 2de Venner. - Ved saadan Anstrængelse lykkedes det ham at holde dem
115 begge oppe en lang Tid, den eene henimod en halv Time. - Omsider, da Folk ilede til og skaffede Reeb, krøb han atter ud til Aabningen, der naturligvis ved de Ulykkeliges Anstrengelser for at komme op var bleven større og større, og altsaa farligere at nærme sig formedelst de revner Isen havde faaet. Han ændsede ikke de paa Land staaendes Raab om at vogte sig, men tænkte kun paa sine
120 Venners Fare. Han var nu Aabningen saa nær, at han med Sikkerhed kunde kaste Rebet hen til den endnu over Vandet værende Dreyer, men i det samme Rebet blev kastet, sank denne af Mathed og nød ikke godt af Vennens Anstrengelser, for hvilken han dog i det han gik under sagde Tak. - Hans Mod gjorde ham ogsaa væsentlige Tjenester i Livet. - I de mange Aar, hvori han ofte i
125 den haardeste Vintertid maatte pløye Fjordene fra Knid til Hitterøe, var han mangan gang stedt i Livsfare, og stundom blot overladt til sig selv, da hans Skydsfolk saa at sige havde overgivet sig til Døden; men han samlede sit Mod, gjorde hvad Klogskab tilraadede, indgjød ved rask Handling og Tale nogle Draaber af sit Mod i de forsagte skyds Folks Bryst, og reddede dermed baade sig
130 og dem. - Jeg taler ikke uden Erfaring i dette Stykke; thi jeg har selv været med ham paa Søen i Farens Stund. -

Hans Hjerter, hvor var det ikke ædelt! Og, hvor ømt slog det ikke for enhver! At see andre lide, og ikke at lide med dem, var ham umueligt, ligesom at have
135 Midler i Hænde til at yde Hjælp og Trøst og ikke at tilbyde den. - Derfor berøvede han ofte sig selv, hvad han virkeligen behøvede, og derfor saae vi ham tit, endog under gunstige Omstændigheder, at trenge til andres Hjælp. -

Lys og klar var hans Forstand. - Munterhed og Lune fattedes ham ikke. - Vor
140 Protocoll indeholder adskillige Bevis derpaa. - Han besad en sund Dømmekraft, og denne lod ham ikke længe vakle i Sager, hvori han ikke havde sit ædle Hjærte til Ledsager. -

Som ærlig, taus, troefast og oprigtig Ven, er der vel neppe nogen der kjender

ham bedre, end Quodlibet's Sønner, uagtet han ogsaa savnes af adskillige sande Venner uden for denne Kreds. - At leve blandt og med og for dem, var hans lyst, og med dem deelede han villigen ethvert Livets Gode. -

150 Det er mærkeligt at ikke en Mand, som vor Ven, der besad saa mange Sjælens og Legemets gode Egenskaber, indgik nogen varig Forbindelse med en Person af det andet Kjøen, førend han allerede var kommen temmelig langt hen i den modnere Alder, da han dog i saa mange henseende kunde have gjort sig selv og en Kone lykkelig derved. - Et stort Held var det imidlertid, at han dog gjorde det
155 imedens det var Tid. - I Sygdoms og Svagheds Dage høstede han ubeskrivelige Fordeele deraf. - At han blev en god og øm Mand, en kjerlig og blid Fader behøver jeg ikke at sige. Betragter jeg ham som Husbond, da var han den blideste og omhyggeligste, som gives kunde. - Det samme var tilfældet med ham, hvor han, som Embedsmand, havde andre under sin opsig. Han herskede ikke
160 ved strænge Ord og myndig Fremfærd, men ved at vinde Hjerter. - Alligevel havde han Kraft til at bruge Alvor, naar det, som undertiden hændte, behøvedes. - Han var derfor allid elsket og agtet af sine Undergivne.

I det sælskabelige Liv, naar Venner samledes for at muntre Sindet og rive sig løs
165 fra Livets Alvorligheder, hvor behagelig var ikke da vor Kahrs? Hans Ansigt var en aaben Indbydelse til den Glæde, hans Tale viste, at han forstod at skabe saavel som at dele med andre, - og gjaldt det om en Sviir, da var han troe indtil det sidste. -

170 Mine høystærde Herrer! de ufuldkomne Træk, som min indskrænkede Tid og mine endnu meere indskrænkede Evner have tilladt mig at drage af vor hedenfarne Ven, ere nu færdige. De vise kun svagt, hvad han var for os og for enhver: der kjendte ham. - Sande ere de imidlertid, det tør jeg paastaae; og jeg er vis paa, at ligesom vi i nærværende Øyeblik føle dyb Smerte over tabet af vor
175 Kahrs, saaledes skulle vi ofte saa længe Fortiids Minder have noget kjært for os, i Tankerne dvæle ved de behagelige Tildragelser vi i Livet have haft med ham, og erkjendlige velsigne hans Minde.» -

Kilde

180 A. M. Wiesener: Om "Quodlibet" i Bergen. Bergens Historiske Forenings Skrifter nr. 46, 1940, s. 21-26.

Emner

Minnetale

185   **URI**
         <https://www.virksommeord.no/tale/et-aedelt-hjerte>

190

195

200

205

210

215

220